

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.)

ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ
Διὰ μῆνας τρεῖς . . . 3
Διὰ μῆνα, ἑξ . . . 6
ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ
Διὰ μῆνας τρεῖς . . . 4
Διὰ μῆνα, ἑξ . . . 7
Οἱ μαθηταὶ πληρώνουσιν εὐκλείως
χρὴν τὴν συνδρομὴν τῶν κατὰ
μῆνα . . . 1
Τιμὴ καταχωρήσεως ἀγγελιῶν λε-
πτὰ 15 ὁ στίχος

Οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγνώσκοντες εἰσι σπουδαῖοι
(ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ).

Ἀθήναι, τῆν 15 Νοεμβρίου 1852.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Παρά τοῖς Κ. Κ. διδασκάλοις καὶ
τοῖς ἐπιτάταις τῶν Ταχυδρο-
μίων ἐν τῇ ἡμεδαυῇ.
Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοῖς Κ. Κ.
Ἑλλήν. Προξένοις καὶ τοῖς ἰδι-
αιτέροις ἐπιτρόποις τοῦ ἐκδότου.
Πᾶσα δόσοληψία ἐνεργεῖται διὰ
τοῦ Κ. Ἰωάννου Ἀγγελουπόλου
ὑπογράφου.
Ἐκδίδεται ἀπὸ τῆς ἐδραμῆδος,
κατὰ Σάββατον.

Περὶ τοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν ὅρκου.

Ὁ ὅρκος εἶναι ἀναφορά τις πρὸς ἀνώτερον ὄν, δι' ἧς ὁ ὀρκιζόμενος
ἐπικαλεῖται τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ, ὅτι ἀλήθειαν λέγει, ἢ ὅτι θέλει
ἐκτελέσει τὴν ὑπόχρεσιν τὴν ὁποῖαν κάμνει, ὅθεν αἱ ἐκφράσεις αἴστω
Ζεὺς, Θεὸν μαρτύρομαι, καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο
συνήθως οἱ ἀρχαῖοι ὀρκιζόμενοι. (Ἔμφ. Τραχ. 399. Ἀντιγ. 184.
Παυλ. πρὸς Γαλατ. α 20). Ἡ ἀναφορά αὕτη, δὴ ὅν, ὅτι ἀποδεικνύει
πίστιν, οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ πρὸς ὃ ἀναφέρεται ὄντος,
ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ τιμωρίαν κατὰ τῶν
ἐπιόρκων. Ἡ δύναμις δὲ τοῦ ὅρκου θεμελιούται ἐπὶ τῆς πίστεως
ταύτης· ὅθεν ὁ ὅρκος ὀνομάζεται θεῶν ὅρκος. (Ὀμηρ. ὕμν. εἰς Ἑρμ.
272. 515. Πίνδ. Ὀλ. Ζ. 119.) Ζεὺς ὁ ὅρκιος ἦτον ὁ ἐπὶ τῶν ὅρκων
θεός, ὁ τιμωρὸν τοὺς αὐτὸν παραβιάζοντας· «Ζῆ» ἔχων ἐπώμοτον
(Σοφ. Τραχ. 1190) σημαίνει, κατὰ τὸν Σουΐδαν, ὅρκου ἐγγυητὴν.

Εἰς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς ἀναγινώσκομεν, ὅτι οἱ ὅρκοι ἦσαν
παλαιάτατα ἐν χρήσει, καὶ ἐγένοντο ἐπὶ σπουδαίων καὶ σοβαρῶν περι-
στάσεων, ὧν εἰς συνθήκας, συμμαχίας, εὐχολὰς, συμφωνίας καὶ
συμβάσεις μεταξὺ ἔθνων καὶ μεταξὺ ἀτόμων γινόμενας· π. χ. ὅτε οἱ
Τρῶες συνεφώνησαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων νὰ ὀμοσθῇ ἡ τύχη τοῦ
μεταξὺ αὐτῶν πολέμου, διὰ τῆς μονομαχίας τοῦ Μενελάου μετὰ τοῦ
Πάριδος, ἐβεβαίωσαν τὴν συμφωνίαν ταύτην δι' ὅρκου (Ἰλ. Γ. 276)
Ἡ μεταξὺ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοῦ Κροίσου συμμαχία ἐκυρώθη
δι' ὅρκου (Ἡρόδ. α. 69)· οὕτω καὶ ἡ μεταξὺ τῶν Μήδων καὶ τῶν
Λυδῶν, τῶν ὁποῖων ἡ τελετὴ τοῦ ὅρκου ἦτον ἡ αὐτὴ τῇ παρὰ τοῖς
Ἑλλήσιν ἐν χρήσει, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (Α, 74)· διέφερε δὲ κατὰ τοῦτο
μόνον, ὅτι ἐκεῖνοι νόγοντες τοῦ, βραχίονος ἔλειπον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὸ
αἶμα. Ὅτε ἐγένετο ἡ μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Πελοποννησίων
εἰρήνη, ὤφειλε πᾶσα ἐπικράτεια νὰ ὀμοσθῇ ἀπὸ τῶν ὅρκων τὸν μέ-
γιστον· (Θουκ. Σ. 47), προσθετόν τούτοις τὴν εὐχὴν τῶν Ἰάδων γυ-
ναικῶν, (Ἡρόδ. α. 146), τῶν Φωκαέων (κύβδ. 165), καὶ τὴν ὑπόσχεσιν
τῆς Κίρκης εἰς τὸν Ὀδυσσεά (Ὀδυσ. Κ. 346). Ἡ ἐκ τοῦ ὅρκου δὲ
παρεχομένη πίστις δεικνύεται ἰδίως εἰς τὸν μεταξὺ τοῦ Αἰγέως καὶ
τῆς Μηδείας διάλογον (Εὐριπ. Μήδ. 736—760) καὶ τὴν ὁμιλίαν τῆς
Ἀθηνᾶς (παρ' Εὐριπ. Εὐμέν. 1196)· παραδείγματα ἄλλα τοιαῦτα
δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ εὕρῃ εἰς Σοφοκλ. Οἰδ. Τυραν. 647. Οἰδ.
ἐπὶ Κολ. 1637, Τραχιν. 1183. Ἡρόδ. Ζ. 74. Ὀμηρ. Πυθ. 1. 132.

Τὸ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν σέβας τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἔθνους, καὶ ἡ πρὸς
τὴν ἰσχύτητα τοῦ ὅρκου εὐλάβεια ἐξάγεται ἐξ ὅλης τῆς ἀρχαίας ἱστο-
ρίας αὐτῶν ἐν γενεῇ, καὶ ἰδίως ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Αἰσχύ-
λου καὶ τοῦ Πινδάρου (Ἰδ. Thirlwall Hist. of Gr. vol. I. c. vi § 3).
Ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν ὑπέροχοι κατὰ τοῦτο τῶν βραβίων (Φιλ. ἰδ. 2)
Ἡ τῶν Περσῶν παράσπονδος ἀμφιλοχία εἰς τὴν παλιουρίαν τῆς Βάρ-
κας (Ἡρόδ. δ. 201) ἐμελλε ν' ἀποκρουσθῇ δικαίως ὑπ' ἑνὸς ἔθνους,
οὐδένος ὁ μέγιστος ἦρας ἐκέρυξεν, ὅτι ἐμίσει ὡς τὸν τάρταρον ἐκεῖνον
«ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει. (Ὀμηρ. Ἰλ. I. 113.)

Οἱ ποιηταὶ συχνὰ ἀναφέρουσι τὴν εἰς τοὺς ἐπιόρκους ἐπιβαλλομέ-
νην μετὰ θάνατον τιμωρίαν ὑπὸ τῶν καταχθονίων θεῶν, ἢ τῶν Ἑριν-
νύων (Ὀμηρ. Ἰλ. δ. 157. Γ. 260. Πίνδ. Ὀλύμ. Β. 118. Ἀριστοφ.
Βατρ. 274). Ὑπάρχουσι δὲ καὶ πολλαὶ ἀποδείξεις τῆς πίστεως τῶν
ἀρχαίων, ὅτι αἱ ἐπιόρκοι οὐδ' εἰς τοῦτον τὸν κόσμον εὐδοκίμοισιν (Ἰλ.
δ. 67. 270. Η. 315, Ἡσιόδ. ἔργ. καὶ ἡμ. 280. Θουκ. Ζ. 18). Πε-
ρίεργον εἶναι τὸ ἱστορικὸν ὅπερ διηγήθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὁ Λεωτυ-
χίδης, ἕπερ τοῦ Σπαρτιατοῦ Γλαύκου, ὅστις ἠρώτησε τὸν Πύθιον Ἀπόλ-
λων, ἂν ἔπρεπε ν' ἀποδώσῃ παρακαταθήκην τινὰ, ἢ ν' ἀρνηθῇ δι' ὅρ-
κου ὅτι δὲν ἐλαθέ ποτε αὐτὴν· καὶ ὅστις ἀπέθανε μετ' ὄλης αὐτοῦ
τῆς αἰογενείας, διότι ἐτόλμησεν ἀπλῶς νὰ ἐρωτήσῃ τὸ Μαντεῖον

περὶ τοιοῦτου πράγματος (Ἡρόδ. ζ. 86. Παισ. Β. 18, 2. Η. 7. 5
Iuv. Sat. XIII 202).

Τὸ πάλας ὁ ὀμνύων ἴστατο ὄρθιος, ὕψωνε τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρα-
νόν, ὡς ἐποίουν οἱ προσευχόμενοι, διότι ὁ ὅρκος ἦτον εἶδος προσευχῆς,
καὶ ἀπαιτεῖτο ὁ αὐτὸς τύπος τῆς τελετῆς. (Ὀμηρ. Ἰλ. Γ. 175. 254.
Πίνδ. Ὀλ. Ζ. 119). Οἱ ὅρκοι ἐγένοντο πολλάκις μετὰ θυσιαῶν ἢ σπον-
δῶν (Ὀμηρ. Ἰλ. δ. 158 Ἀριστοφ. Ἀχαρ. 148 Σρῆκ. 1048.) ἢ καὶ
ἀμφοτέρων ὁμοῦ (Ἰλ. Γ. 276)· εἰς τὰς τοιαύτας δὲ μὴ περιστάσεις δὲν
ἔτρωγον τὰ θύματα. Ἐάν αὐτὰ ἐθυσιάζοντο ὑπὸ ἐγγχωρίων, ἐνεταφείζον-
το ὑπὸ γῆν, ἐάν δὲ ὑπὸ ξένων, ἐρρίπτοντο εἰς ποταμὸν ἢ εἰς τὴν
θάλασσαν (Ἰλ. Γ. 310 7. 267).

Τὰ ὀρκομοτοῦντα μέρη ἔθετο τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τῶν θυμάτων,
ἢ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ἢ ἐπὶ ἄλλου τινος ἱεροῦ πράγματος, ὡς νὰ
ἔφρανον τὸν τρόπον τινὰ, οὕτω ποιῶντες, ἐνώπιον αὐτῶν τὴν θεότητα εἰς
τὴν ὁποῖαν ὤμνουν, ὡς μάρτυρα τῆς τελετῆς· ὅθεν καὶ αἱ ῥήσεις
ἀπρὸς τὸν βωμὸν ἐξορκίζουσιν, ὀμνύναι καθ' ἱερῶν. (Ἰδ. Reiske. index.
ad Dem. ἐν λ. Ὀμνύναι. Ἀρποκρ. ἐν λ. λίθος. Θουκ. ε. 47 καὶ Gœl-
ler ἐναυθα. Iuv. Sat. XIV. 219, Ovid Epist. Lido ad Aen 129.)
Ἡ ἦρα ὑποσχομένη τι δημοτελῶς εἰς τὸν ἵπνον λαμβάνει διὰ τῆς
μιᾶς χειρὸς αὐτῆς τὴν γῆν καὶ διὰ τῆς ἄλλης τὸν οὐρανόν, καὶ ὀρκί-
ζεται εἰς τὰ ὕδατα τῆς Στυγῆς καὶ τοὺς καταχθονίους θεοὺς (Ὀμηρ.
Ἰλ. Ξ. 270). Κοινὴ συνήθεια ἦτον ν' ἀπτονται τῆς κεφαλῆς, τῆς
χειρὸς, ἢ ἄλλου μέρους τοῦ σώματος ἐν ἀνθρώπου πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ
ὑπόσχεσις. Ἡ χεὶρ ἔθεωρεῖτο κυρίως ὡς ὄρκιον πίστεως. Εἰς ἀρχαί-
ους συγγραφεῖς εὐρίσκονται πλείστα παραδείγματα χειραφίων ἐπὶ συν-
θηκῶν καὶ συμβάσεων (Εὐριπ. Μήδ. 406 Σοφοκλ. Φιλοκτ. 812
Τραχ. 1183, Ovid. Epist. Phyllis ad Demoph. 21, Ὀμηρ.
ὕμν. εἰς Ἀρρ. 26). Ὡς ἐκ περισσοῦ προσέθετο οἱ ἀρχαῖοι
καὶ ἄλλας τελετάς, ἵνα δώσωσι μεγαλητέραν ἐπιστημότητα εἰς τὴν ὀρ-
κομοσίαν. (Αἰσχ. ἐπιτὰ ἐπὶ Θηβ. 42 Σοφ. Ἀντιγ. 264 Δημοσθ. κ.
Κον. 1269) ὅπερ ἀκόπει ὁ Ἀριστοφάνης (Δισκρ. 188)

Τὰ διάφορα τῆς Ἑλλάδος, κράτη ὀρκίζοντο εἰς τοὺς ἰδίους ἑκκιστον
θεοὺς καὶ ἥρωας. Οἱ Θεβαῖοι, π. χ. εἰς τὸν Ἡρακλέα, Ἰόλαον κτλ.
Οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰς τὸν Κάστορα καὶ τὸν Πολυδεῦκα, οἱ Κορίνθιοι
εἰς τὸν Ποσειδῶνα (Ἀριστοφ. Ἀχαρ. 775, 860, 867. Ἰππ. 609, Λυ-
σίστρ. 81. 148). Οἱ Ἀθηναῖοι ὤμνουν κυρίως εἰς τὸν Δία, τὴν Ἀθη-
ναῖαν, τὸν Ἀπόλλωνα, τὴν Δήμητρα καὶ τὸν Βάκχον. Τὸ ἐπάγγελμα
ἢ ὁ χαρακτήρ τοῦ ὀμνύοντος, ἢ ὁ τόπος, ἢ ἡ περίστασις ὑπεδεικνυε
πολλάκις τὸν τρόπον τοῦ ὅρκου καὶ τὸ εἶδος· οὕτως, ἡ Ἰσχυγένεια ἢ
ἰερεῖα ὀμνύει εἰς τὴν Ἄρτεμιν (Εὐριπ. Ἴφ. ἐν Ταυρ.)· Ὁ Μενελάος
προσκαλεῖ τὸν Ἀντίλοχον νὰ ὀμοσθῇ εἰς τὸν Ποσειδῶνα τὸν ἵππιον,
ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἵππων. (Ἰλ. Ψ. 585. παραβλ. Ἀριστοφ. Νεφ.
83). Ὁ Ἀχιλλεὺς ὀμνύει εἰς τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ (Ἰλ. α 234). Ὁ Τη-
λέμαχος εἰς τὰς θλίψεις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (Ὀδ. γ. 339). Ὁ Δημο-
σθένης ἀρμυδίως πᾶντο ἕκαμε τὸν περίρημον ἐκεῖνον ὅρκον· «Μὰ τοὺς
ἐν Μακρῶνι προκινδυνεύσαντας» κτλ. Ἐπειδὴ δὲ προϊόντος τοῦ
χρόνου ὁ ὅρκος ἐγένετο συνήθης, καὶ ὤμνουν διὰ τὰ ἐλάχιστα πράγ-
ματα, καὶ πολλάκις ἀνευ ἀφορμῆς εἰς τὰς κοινὰς ὁμιλίαις, συνήθισαν
νὰ ὀμνύωσι εἰς πάντα θεῶν, πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπως ἤθελεν ἡ πε-
ρίστασις ὑπαγορεύσει ἢ ἡ φαντασία τοῦ ὀμνύοντος· ὁ Πυθαγόρας
ὤμνε εἰς τὸν ἀριθμὸν τέσσαρα· ὁ Σωκράτης συνήθιζε νὰ λέγῃ· «Νὴ
τὸν Κῦνα», τὸ ὅποῦν ἐμιμήθησαν παραδόξως πολλοὶ (Ἀθην. Θ. σελ.
379). Ὁ τῶν παρεκτροπῶν τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ὄξυδερκής παρατη-
ρητὴς Ἀριστοφάνης, παρατηρήσας τὴν ἐξ ἑν ταύτων, ἀκόπει αὐτὴν
εἰς τὰς κωμωδίας αὐτοῦ, παρουσιάζει τὸν Ἀλλαντοπόλιν ὀμνύοντα
«Νὴ τὸν Ἑρμῆν τὸν ἀγοραῖον» (Ἰππ. 267) τὸν Σωκράτην «μὰ τὴν ἀ-
νακτορεῖαν» κτλ. (Νεφ. 627. Ἰδ. καὶ Σρῆκ. 83, Ὀρν. 58. 1616).

ΙΣΤΟΡΙΑ.

Οί ἐν Ἐβροράκῳ (York) Ἰουδαῖοι.

Ὅτε Ριχάρδος ὁ πρῶτος, ὁ Λεοντόκαρδος λεγόμενος, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου, οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ Ἰουδαῖοι, διὰ τὰς περιποιήσασιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν βασιλικὴν του προστασίαν, ἐλθόντες πανταχόθεν τοῦ βασιλείου εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἔφερον τὰς προσφορὰς των. Πολλοὶ ἔσπευσαν ἐξ ἀπωτάτων τῆς Ἀγγλίας τόπων, καὶ ἐμμανισθέντες ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Οὐεστμινστερ, ἐνθα ἔμελλε νὰ στεφθῇ ὁ βασιλεὺς, παρέσχον ὑπονοίας εἰς τὴν αὐτὴν καὶ τὸν λαόν, ὅτι συνέθετο οὗτοι νὰ μαγαύσωσι τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα. Ὅθεν ἐξεδόθη δόγμα ἀπαγορεύον τὴν παρουσίαν αὐτῶν εἰς τὴν τελετὴν τῆς στεφίσεως. Ἀλλὰ πολλοὶ, ἔχοντες πλεῖστα περιέργειαν ἢ φρόνησιν, ἐναντιώθησαν ὅτι ἤδυναντο νὰ εἰσχωρήσωσιν ἀπαρκήρητοι μεταξὺ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐτόλμησαν νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ Μοναστήριον. Πλὴν, εἴτε διὰ τῆς φωνῆς των, ἢ ἐκ τῶν προσωπικῶν αὐτῶν χαρακτήρων ἀνακαλυφθέντες, ἐτράπησαν ἀμέσως εἰς φυγὴν καὶ δισκορπίσθησαν τῆδε κἀκεῖσε. Πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἐσώθησαν ἔξω ὑπὸ τοῦ ὄχλου μὲ μικρὰ ζωῆς λείψανα. Καθ' ἅσπασαν ἤδη τὴν πόλιν διεδόθη ἐν τάχει φήμη, ὅτι πρὸς τιμὴν τῆς ἐορτῆς δέον ἂν κατασφραγίσωσι οἱ Ἰουδαῖοι. Ὁ ὄχλος, καὶ βασικτικότητι καὶ προσδοκίᾳ ὑλικῆς ὠφελείας κινούμενος, τοὺς μὲν ἀρωσιωμένους καὶ πιστοὺς Ἰουδαίους ἐν στόματι μαχαίρας ἐπέρασε, τὰς δὲ οἰκίας αὐτῶν ἐλεηλάτησε. Βενεδίκτης τις Ἰουδαῖος ἐξ Ἐβροράκου ἐβαπτίσθη, ἵνα σώσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ· ἐπιστρέψας δὲ εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, μετὰ τοῦ φίλου του Ἰοκνηοῦ, τοῦ πλουσιωτάτου τῶν Ἰουδαίων, ἀπέθανεν ἐκ τῶν πληγῶν του. Ὁ Ἰοκνηὸς δὲ καὶ οἱ οἰκεῖται αὐτοῦ διηγῆθησαν διὰ τὸν Λονδίον πραγματικὰ συμβάντα εἰς τοὺς γείτονας αὐτῶν, ἀλλ' ἀντὶ τὰ ἐγεῖρωσι συμπάθειαν, ἐπέπευσαν λύσασιν. Ὁ τοῦ Ἐβροράκου λαὸς δὲν ἐβράδυνε νὰ μιμηθῇ τὸν τοῦ Λονδίου, ὅθεν συσταθέντες προσέβηλον πρῶτον τὴν οἰκίαν τοῦ ἀποθνήσκοντος Βενεδίκτου, εἰς ἣν εἶχον προσφύγει καὶ φίλοι του τινὲς, ἅτε ἐκτεταμένῃ καὶ ἐχυρᾷ οὖσαν, ἀλλὰ καὶ οὗτοι καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ πᾶσα ἐνετραπίστησαν εἰς τὰ ἐρείπια αὐτῆς. Οἱ ἐντρομοὶ Ἰουδαῖοι ἔσπευσαν πρὸς τὸν Ἰοκνηόν, ὅστις ἔφερον αὐτοὺς εἰς τοῦ φρουράρχου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Ἐβροράκου, καὶ καθιέτευσαν αὐτὸν νὰ χορηγήσῃ αὐλοῦν δι' αὐτοὺς καὶ τὰ κειμήλια αὐτῶν. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ, αἱ οἰκίαι αὐτῶν καταδαρρίζοντο καὶ οἱ ἐντὸς αὐτῶν τυχόντες κύριοι αὐτῶν παρεδίδοντο τῷ θανάτῳ, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν δευτῶν, οἵτινες πρὸς τοῦτο ἀποδειλιάσαντες, καὶ τὴν ζωὴν τῆς θρησκείας τῶν πατέρων αὐτῶν προτιμήσαντες, παρεδόθησαν εἰς τὸ βαπτισθῆναι.

Οἱ δὲ εἰς τὸ φρούριον καταφυγόντες, ἠδύναντο νὰ σωθῶσι, διότι ἦτον ἀρκετὰ ὄχρον· βλέποντες ὁμως συχνὰ ἐξερχόμενον τὸν φρούραρχον, καὶ ὑποπευθέντες ὅτι προύβητο νὰ προδώσῃ αὐτοὺς, ἐκλείσαν αὐτὸν ἔξω. Οὗτος παρεπνεύθη εἰς τὸν διοικητὴν τῆς κομητείας. Οἱ ἀρχηγοὶ δὲ τοῦ ἀφηνιάσαντος ὄχλου, καταχρησθέντες ὄντες πρὸς τοὺς τοκογλύφους Ἰουδαίους, ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ δυνάμει ἐκδοθειῶν διαταγῶν ἐπολιόρθησαν καὶ προσέβηλλον τὸ φρούριον. Ὁ μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἀναμειχθεὶς ὄχλος ἠθάρτετο πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ σφραγίσῃ ἐκεῖνους, τοὺς ὁποίους ἐσκόπευε νὰ λαφυραγωγῆσῃ· δεικνυμένη δὲ ταύτης, ὁ διοικητὴς μεταμεληθεὶς ἀνεκάλεσε τὰς διαταγὰς του, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη. Ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ ληστεία ἀπᾶξ ἐλεύθερα ἀφίμενα δὲν σταματοῦν πρὶν ἢ κρεσθῶσιν αἵματος καὶ λείας. Ἐπεζήτησαν οἱ πολιτικῆται τὴν ἀρωγὴν τῶν προυόντων, ἀλλ' οὗτοι, ὡς μὴ ὀρείλοντες μεγάλας χρηματικὰς ποσότητας τοῖς Ἰουδαίοις, ἠρνήθησαν εἰς αὐτοὺς πᾶσαν συνδρομὴν, φιλοφρονεῖν κινούμενοι· προσφυγόντες εἰς τὸν κληρὸν—τὸν εὐχάριστον κληρὸν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων—ἐνεψύχθησαν παρ' αὐτοῦ, ὡδήγηθησαν, καὶ ἠλογοῦντο.

Ὁδηγὸς τοῦ συρροῦ τοῦτου ἐγένετο τακτικῶς ὁ τῆς μητροπόλεως ἀγιώτατος προσετός, τοῦ ὁποίου ὁ ζῆλος ἦτον τὸσον θερμὸς, ὥστε παρίστατο μετ' αὐτῶν ἐνθεθυμένος τὰ ἱερὰ ἀμύρια, τὰ ὁποῖα εἰσέφερε ὡς θῶρακα, καὶ ἐπανειλημμένως ἐρώρει· καταστρέψατε τοὺς ἔθρονον τοῦ Ἰησοῦ! ὁ πνευματικὸς οὗτος λακωνισμὸς ἐνίσχυσε τοὺς θραχίονας τοῦ ἀφηνιάσαντος ὄχλου, ὅστις ὠθείτο εἰς τὰ πρόσω ὑπὸ μόνῃς τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ διαρπάσῃ τὸν ἀπειρον πλοῦτον τῶν πολιτοκομμένων. Ἀναφέρουσι ὅτι ὁ ἅγιος οὗτος προσετός πᾶσαν πρῶταν, πρὶν πορευθῆ εἰς θεοῦθειαν τῶν εἰς καθάρειν τῶν ταγῶν τοῦ φρουρίου ἀσχολου-

Καὶ αἱ γυναῖκες εἶχον τοὺς συνήθειαι αὐταῖς ὄρκους· καθὼς οἱ ἄνδρες ἤρεσκοντο νὰ ὀμνῶσι εἰς τὸν Ἡρακλῆ, τὸν Ἀπόλλωνα κτλ. οὕτω καὶ αὐταὶ ἤθοντο νὰ ὀμνῶσι εἰς τὴν Ἄρτεμιν, τὴν Δήμητρα, τὴν Περσεφόνην, τὴν Ἥραν, τὴν Ἐκάτην, τὴν Ἀρροδίτην. Αἱ Ἀτθίδες εἰς τὴν Ἀγλαυρον, τὴν Πάνδρον κτλ. (Λουκ. διὰλ. ἐταιρικ. 7. Ἐσνορ. Ἀπομν. α. 5. 5. Ἀρίστορ. Λυσιστρ. 8. 148 208 439. Ἐκκλησιαζ. 70. Θεσμοφορίζ. 286. 383. 533. Θεοκρίτ. Εἰδύλλ. 16, 14.)

Ἡ ἀσφάλεια τὴν ὁποίαν ἐπιστεύετο ὅτι ὁ ὄρκος παρέχει, ἔκαμε τοὺς Ἕλληνας, ὡς καὶ τὰ νεώτερα ἔθνη, νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐτὸν ὑποχρεωτικῶς εἰς τοὺς λαμβάνοντας ἐξουσίαν τινὰ, ἢ εἰς τοὺς ἐμπιστευμένους ἐκτέλεσιν καθήκοντων ὑπεθῶνων (Πλατ. Νομ. 16. 948). Οἱ Ἀθηναῖοι, παρὰ τοῖς ὁποίοις ἡ Νομικὴ ἐπιστήμη ἔφθασεν εἰς μέγα τελειότητα βαθμὴν, ἦσαν οὐ ὡς πρὸς τοῦτο ἀκριβέστεροι πάντων τῶν Ἑλλήνων. Οἱ νέοι ἐμβαίνοντες εἰς τὸ εικοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, δὲν ἠδύναντο νὰ περιποιήσωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὰ τοῦ πολίτου δίκαια, οὐδὲ νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν Γραμματεῖον, ἐὰν δὲν ὤμωον δημοτελεῖς, ἐν τῷ τῆς Ἀγαυλοῦ νεφῷ, τὸν ἐξῆς ὄρκον, ὃν εὐρίσκωμεν παρὰ Σουβ. ΜΑ. 243. Ὁ καθ' ἑαυτὸν τὰ ὅπλα τὰ ἱερὰ, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην, ὅταν ἂν σοιχῶσθε, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἑωυτῶν καὶ ὑπὲρ ὁσίων, καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν τὴν πατρίδα οὐκ ἐνδύσσομαι παραδύσσομαι πλείω δὲ καὶ ἀξίω, ὅταν ἂν παραδέξωμαι, καὶ εὐεικοήσω τῶν ἀεικρινόντων ἐμφορῶν, καὶ τοῖς θεμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις· πιστοῦμαι καὶ οὗς τινος ἄλλου; τὸ πλῆθος ἰδρύσσει ἐμφορῶν, καὶ ἂν τις ἀντιρῶ τινος θεμοῦ, ἢ μὴ πείθεται, οὐκ ἐπιτρέψω ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων, καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμῶσθε. Ἱστορες· ὅσοι τούτων! Ὁ ἄρχων, ὁ δικαστὴς, ὁ διαικτῆς ἀπαιτεῖτο νὰ ὀμνῶσιν διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν καθήκοντων αὐτῶν. (Πολυδ. Η'. 105 καὶ Hud. Walker über die Diat. p. 10.) Περὶ τοῦ ὄρκου, ὃν ὤμωον ἡ βουλή τῶν 500 ἰδ. Δημοσθ. κ. Τιμοκρ. 745. Περὶ τοῦ ὄρκου τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ ἐκουσίου ὄρκου τῶν διαφερομένων, ἐν ἄλλοις εἰρήσεται. Ἡ σπουδαιότης τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὄρκων ἀποδεικνύεται ἐκ διαφόρων χωρίων τῶν ἀρχαίων ῥητόρων (Ἀνθοκ. περὶ Μυστ. 5 Λουκ. κ. Λεωκρ. 157 ἰδ. Στεφ. Ἀντιφ. Ἡροδ. 139. 160 ἰδ. Στεφ. Δημοσθ. κ. Ἀροβ. 860.) Ὁ δημοσθένης συχνὰ ὑπομνησκει εἰς τοὺς δικαστὰς τὸν ὄρκον αὐτῶν· ὁ δὲ ῥήτωρ Λυκοῦργος (ἄνω) κηρύττει ὅτι αὐτὸ συνέχον τὴν δημοκρατίαν ὄρκος ἐστίν. Ἡ πείρα πάντων τῶν ἔθνων ἀπέδειξε πόσον ἐπικίνδυνον εἶναι τὸ συχνὰ ὀμνῆναι, οὐδ' αὐτῆ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης ἡ ἱστορία παρέχει ἐξάρσεις τινὰ τῆς παρατηρήσεως ταύτης. Ἐνθὲν παρὰ τῆς δημοσίας πίστεως καὶ τῆς κοινῆς ὀμιλίης οἱ ὄρκου ἐξήκολούθησαν νὰ ἦναι ἐν τιμῇ, ἔσπευσαν τοὺ νὰ ἔχον πραγματικὴν ἀξίαν· εἶναι ἀδύνατον νὰ διεσθῆ τὰς κωμωδίας τοῦ Ἀριστοφάνους, τοὺς ῥήτορας καὶ ἄλλους συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ ἐπισκοπία ἦτον πλεόν πρᾶξις συνήθη· ὁ γράψας τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους σκωπθῆναι στίχον ποιητῆς· ἢ γλώσσ' ὀμώμοχ', ἢ δὲ φρὴν ἀνώμοτος» (Ἐριπ. Ἰππολ. 612 Ἀριστοφ. Θεσμοφορ. 275) δὲν ἦτον ὁ μόνος οὕτω ἀκριβολογῶν· ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους περιγραφομένη μεγάλη διαφθορά (Νερ. 1232—1241. Ἰππ. 298.) ἀπαντάται πολλάκις εἰς τὰς πράξεις τῶν πολιτῶν ἐρημοσμένην.

Δὲν εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ προσθέσωμεν γραμματικὰ τινὰ περὶ τοῦ ὄρκου. Τὸ Νῆ μετεχειρίζοντο οἱ ἄττικοι ῥήτορες ἐπὶ καταφατικῶν ἢ καταποτικῶν ὄρκων, τὸ δὲ Μὰ συνήθως ἐπὶ ἀποφατικῶν ἢ ἀπωροτικῶν. Τὸ ἀρχαῖον σχῆμα τῆς θεσθίσεως, σωθόμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ ἐν χρῆσει παρὰ τῶ Ἐσνοφῶντι ἦτον ἀντικα· Ἀπομν. Β. 7. § 14. Ἀπολ. Σωκρ. 20.) Τὸ ἐπομῶναι μεταχειρίζονται καταποτικῶς, τὸ ἀπομῶναι ἀποποτικῶς, κατὰ τὸν Εὐστάθιον. (Ὁμ. Ὀδυσ. 6. 377.) Ὅρκιον σημαίνει πολλὰκις ὅτι καὶ ὄρκος, δηλοῖ δὲ ἀκριβέστερον συμβεχσιν δι' ὄρκου κεκυρωμένην ὄρκια τὰμειν σημαίνει ποιεῖν συμβεχσιν μετ' ὄρκου καὶ θυσίας· καὶ ἐνθευθεν σημαίνει πολλὰκις ἡ λέξις ὄρκιον τὸ ὅρκια αὐτῶ. (Ὁμ. Ἰλ. Γ. 245) Ὁμῶναι καθ' ἱερῶν σημαίνει ὅτι ὁ ὀμνῶν θέτει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θύματος· μεταφορικῶς δὲ λέγεται καὶ ὅταν δὲν γίνεται χειροθεσία τοιαύτη.

Βιβλία.

Γεωγραφία μαθηματικὴ καὶ φυσικὴ ὑπὸ Ν. Χορτάκη· ἔκδοσις δευτέρα, ἀυξηθεῖσα τε καὶ εἰς ὄλιγα· νέον σύγγραμμα μετασχηματισθεῖσα—ἐξεδόθη τούτοις καὶ διαπίναις Α. Κορομηλά· τιμᾶται ὄρ. 3. 1] 2

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ Ν. Χορτάκη, γεωμετρικῶν τοῦ ἐν Ἀθῆναις Β. Γυμνασίου, εἶναι ἀναντιβῆθως τὸ κράτιστον πάντων τῶν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ὑπαρχόντων ὁμοειδῶν. Ἡ προσφύς διάταξις τῆς ὕλης, ἡ περὶ τοὺς ὄρους ἀκρίβεια, ἡ σαφής, τὸ εὐμεθόδον, τὸ εὐσύνστονον καὶ περιεκτικὸν ἄμα τῆς βίβλου ταύτης εἶναι φαινόμενα, τὰ ὁποῖα σπανίως ἀπαντῶνται εἰς τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρῆσει διδακτικὰ βιβλία, ἐξαιρουμένων ὀλίγων τινῶν. Τὰ τῆς μαθηματικῆς Γεωγραφίας ἐκθέτονται ἐν τῷ τοῦ Ν. Χορτάκη πονήματι πολλὰ σαφέστερα καὶ εὐληπτότερα ἢ εἰς ἄλλας τοιαύτας, ἂν καὶ εἰς χρῆσιν κατωτέρων σχολείων ὀρισμένας, ἐνθα οἱ διδασκόμενοι, ἅ τε πρωτόπειροι ὄντες, ἔχουσιν ἀνάγκην σαφηνείας καὶ ἀπλότητος μεθοδικῆς. Ἡ Γεωγραφία τοῦ Ν. Χορτάκη οὐδὲν τὸ περιττὸν ἔχει καὶ οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων, καὶ τοι εὐσύνστοπος, ἀμοιρεῖ. Τρία τινὰ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ λάβῃ αὕτη τὰς παρουσιαζόμενας τελειότητας· ἢ ἡ ἐκ τῶν προτέρων ὁμολογημένη ἰκανότης τοῦ ἀνδρός· ὅ· ἢ ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τούτου ἐπιεισοστατικῆν καὶ ἐτι πλεόν ἀποκνηθῆσαι πείρα· καὶ γ'. Ἡ πρόθεσις τοῦ συγγραφέως· τοῦ νὰ κοπιᾷ μόνον πρὸς ὄφελος τῆς νεολαίας, ἀνεῖ φειδῶς χρόνον καὶ οὐχὶ κερδοσκοπικῶς ἢ ἐργολαβικῶς. Πάντα τὰ κατ' ἐργολαβίαν γινόμενα ἔργα ἐσπευσμένως ἐκτελούμενα, δὲν δύνανται νὰ ἦναι τέλεια, ὅσον τὰ μετ' ἐπιστάτας καὶ θραδῶς καὶ μελετημένως ἐξουφάνομενα καὶ ὑπὸ εἰδημόνων τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν ἐπιστατουμένων. Πόσον ἀτελέστεραι καὶ ἦτον φεραῖ εἶναι αἱ κατ' ἀποσοπὴν καὶ ἐργολαβικῶς οἰκοδομούμεναι οἰκίαι ἀπὸ τὰς ὑπὸ τῶν ἰδίων κυρίων, καὶ δι' ἐπιστάτας ἐπιστημόνων ἀρχιτεκτόνων, ἀνευ φειδῶς κόπων καὶ διαπίνης, ἢ οὐχὶ δὲ καὶ θραδουπότως δεμομέναι!

Τινὲς τῶν κατ' ἐργολαβίαν συντασσόντων βιβλία, λαμβάνουσιν ἀνεξετάτως, ὡς βοηθήματα εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἔργων των, τὰ προχείρους τυγχάνοντα· κρίνοντες δ' ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τὴν ἀξίαν των, καὶ πιστεύοντες ὅτι πᾶν φραγκικὸν βιβλίον ὄρθον ἐστί καὶ ἀναμαρτήρητον ἀβυστανίστως καὶ μηχανικῶς μεταφέρουσιν εἰς τὰ ἴδια πονήματα, ὅ, τι ἐκτὶ ἀπαντῶσι σχετικῶν πρὸς ταῦτα. Διὰ τοῦτο τινὰ τῶν οὕτω τυχοῦρημένων βιβλίων εἶναι ἐμπλεεῖ παχυλῶν ἀμαρτημάτων καὶ περὶ τὴν οὐσίαν, ὡς καὶ περὶ τὴν λέξιν· Καὶ θέλει τις ἐν ἱστορίαις τιτι ν' ἀναφέρωνται ὡς γεγονότα πράγματα οὐδέποτε ὑπάρξαντα· ἔπειτα ὀνόματα παρερραμμένα, ἀναχρονισμοὶ καὶ βαρβαρισμοὶ καὶ σολοικισμοὶ καὶ ὅλα τὰ πάθη τῶν λέξεων καὶ τοῦ λόγου. — Εἰς Γεωγραφίας τινὰς ἀναφέρονται ὡς πόλεις ἀκμαῖουσαι μὴ ὑπάρχοντα πλέον χωριάδι, καὶ παραλείπονται ἄλλα· ἀλλήθως νῦν ἀκμαῖουσαι καὶ σπουδαῖαι· τὰ δὲ περὶ τοῦ πληθισμοῦ τῶν διαφόρων τόπων ὄλιγα ἡμαρτημένα καὶ πλεῖστον ὅσον τῆς ἀληθείας ἀπέχοντα· πολλὰ δὲ πλεῖστον ὀνόματα γελοῖως ἐξελληνισμένα κ. τ. λ. Καὶ ταῦτα πάντα διότι τὰ βοηθήματα ἀπερ ἐσυμβουλεύθησαν οἱ συντάξαντες ταῦτα εἶναι ἐξ ἐκείνων, ἐν οἷς ἀναγιγνώσκεται ἐτι, ὅτι αἱ Ἀθηναὶ ὀνομάζονται Σετίνα (Sétina), αἱ Ὀθῆαι Στίβα (Stiva), ἡ Ἀἴγινα, Ἔγια (Egia), καὶ ὅτι ἡ Λευκάδα εἶναι πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Φακίδος καὶ Λοκρίδος, Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους φανᾶρι τοῦ Διογένηος ἢ τοῦ Δημοσθένους κ.τ.λ. ὡς καὶ τῆς τῶν ἡμετέρων λέγει ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ αὐτοῦ, ὅτι κατοικία τῶν βασιλέων τῆς Ἀγγλίας εἶναι τὸ παλάτιον τοῦ Σαντιάγο, ὅπερ ἀνύπαρκτον, ἐκτὸς ἂν ἐννοῦ τοῦ ἀγίου Ἰακώβου, (Saint James) ὅτι ὁ Πάρης εἶναι ἡ Περτέλη, ταυτιζῶν οὕτω δύο χωριστὰ καὶ πολὺ ἀλλήλους ἀρεστώτα ὄρη· ὅτι τὸ ὠρολόγιον ἢ ὁ πύργος τοῦ Ἀνδρονίκου Κομνηνῆτος ἦτον ναὸς τοῦ Κυρίου τοῦ ἢ τοῦ Αἰδίου, ὅτι τὸ Νομισματοκοπτεῖον τῶν νῦν Ἀθηναίων εἶναι οἰκοδομηθὲν ἀφ' ἑσθίας, ὅτι τοῦ Θρησκῶς τὰ ὄσα ἀνευρέθησαν ὑπὸ Κίμωνος ἐν Κύπρῳ! Ἐνθα ὁ ἴδιος Κίμων ἀφῆσε τὰ ἔδικά του, ὁ δὲ καλῶταχος Θεοδῶς, ἂν ποτε ὑπῆρξεν ὄλιγα πρόσωπον τοιοῦτον, οὐδὲ μακρόθεν τὴν Κύπρον ἐθεασατο, ἐθανάτωθη δὲ, ὡς γνωστὸν καὶ τοῖς παιδείας, δόδω ὑπὸ τοῦ Λυκομήδους ἐν Σκύρῳ κτλ. κτλ. Περὶ τούτων καὶ ἄλλων πολλῶν θέλομεν διαλάθει ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ, καὶ ἀποδείξει, ὅτι πολλοὶ . . . τυροῦς ἐλόμενοι ὀδηγοὺς εἰς τὸν αὐτὸν σὺν αὐτοῖς

(ἀκολουθεῖ)

Περὶ ἡλικιῶν τοῦ Κόσμου.

Τὴν διάρκειαν τοῦ βίου τοῦ κόσμου εἰς τέσσαρας αἰῶνας ἀπαντῶμεν παρὰ τοῖς ἀρχαιοτάτοις Ἑλληνικοῖς συγγραμμάμασι μνημονοουμένην. Ὁ Ἡσιόδος ἀναφέρει πέντε αἰῶνας. Τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἢ Κρόνιον, τὸν ἀργυροῦν, τὸν χαλκοῦν, τὸν ἠρωικὸν καὶ τὸν σιδηροῦν. Ὁ Ὀβίδιος ἐν ταῖς μεταμορφώσεσιν αὐτοῦ, παραδεχόμενος τοῦ Ἡσιόδου τὴν εἰς αἰῶνας διάρκειαν, ἀναφέρει τέσσαρας μόνον, παραλείπων τὸν Ἡρωικόν, καὶ θέτει αὐτοὺς πρὸ τοῦ Λευκαλίωτος. Ἡ ὡς ποιητικὸν καλλώπισμα ἐν χρῆσει ποτε ἰδέα αὐτῆ εἰσήχθη καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Αἱ ἡλικίαι τοῦ κόσμου ἐθεωρήθησαν ὡς μέρη τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ αὐτοῦ, ἢ περιόδου τοῦ ὁποίου ἤθελε φέρεται τὸ ὀρατικὸν σώματα εἰς τὴν πρῶτην αὐτῶν θέσιν. Οὕτω δὲ ἡ μυθολογία συνήρθη τῇ ἀστρονομίᾳ. — Ὁ πρῶτος, ἦτοι ὁ χρυσοῦς αἰὼν, ἦτον ὑπὸ τὴν κυριότητα τοῦ Κρόνου, ὁ δεύτερος ὑπὸ τὴν τοῦ Διὸς, ὁ τρίτος ὑπὸ τὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ὁ τέταρτος ὑπὸ τὴν τοῦ Πλούτωνος, ἢ, ὡς τινες λέγουσι, ὑπὸ τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ χρόνος τῆς συμπληρώσεως τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ τοῦ κόσμου, ἢ τῶν οὐρανῶν, ὠρίσθη ὑπὸ τινῶν εἰς 3000 ἡλικιακὰ ἔτη, ὑπ' ἄλλων εἰς τὸν μυστηριώδη ἀριθμὸν 7777 ἔτη. Ὁ Κικέρων ὀρίζει αὐτὸν εἰς 12 954. Ὁ Ἡρόδοτος εἰς 18,000. Ὁ Ὀρρεὺς εἰς 12 μῆνας, συγκροτούμενος ἐκάστου ἐξ 100,000 ἔτων. Ἐν τοῖς Σιδηροῦσι βίβλοις διακρίεται εἰς 10 ἐκατομυριαδικῶν μῆνας, ἢ κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους. Ἀνομῆς λέγεται παρ' αὐτοῖς ὁ χρυσοῦς αἰὼν, θέρος ὁ ἀργυροῦς, φθινόπωρον ὁ χαλκοῦς, ὅστις διεκίπη ὑπὸ τοῦ Λευκαλίωτος, καὶ χειμὼν ὁ σιδηροῦς — μετὰ ταῦτα δὲ ἀρχίζει αὐθις ἀπὸ τῆς ἀνοίξεως ὁ κύκλος οὗτος. Ἡ περὶ τῶν ἡλικιῶν τοῦ κόσμου ἰδέα εἶναι τὸσον εὐθεῶς ἐγκεχυραγμένη εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν φύσιν, ὥστε φαίνεται, παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς ἔθνεσι τῆς οἰκουμένης, τοῖς θρησκευτικοῖς αὐτῶν αἰσθηματικῶν συγκαταπλεγμένην.

Παραδείγματα τούτου εὐρίσκωμεν εἰς τὴν χιλιετὴ βασιλείαν τῆς Ἀποκαλύψεως, καὶ εἰς τὴν Ἰουίαν τῶν Ἰνδῶν, κ. τ. τὴν ἰδέαν περὶ τῶν τεσσάρων τοῦ κόσμου αἰῶνων, ἧτις ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς Βραχμάνοις. Ὁ πρῶτος κατ' αὐτοὺς ἦτον χρυσοῦς τις αἰὼν, διάρκειας 2,728,000 ἔτη οἱ δὲ ἄνθρωποι τῆς περιόδου ταύτης, ἔξω 400 ἔτη καὶ ἦσαν πάντες γίγαντες, καὶ ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ἐγεννήθη ὁ θεὸς Βράμας. Ὁ δεύτερος αἰὼν διάρκεσεν 1,296,000, κατ' αὐτὸν ἐγεννήθησαν οἱ ρατζῆοι αὐτῶν, ἔξω δὲ οἱ ἄνθρωποι τότε τριακόσια μόνον ἔτη, ἢ δὲ κακὰ ἤρχισεν νὰ βρέπη ἐν τῷ κόσμῳ — Κατὰ τὸν τρίτον δ' αἰὼνα 8,064,000, ἔτη διάρκεσαν, οἱ ἄνθρωποι ἔξω 260 μόνον ἔτη, ἔνεκα τῆς ἐπαυξήσεως τῆς κακίας. Τοῦ τελευταίου δ' αἰῶνος, ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς ζῶμεν, παρήλθον ἤδη 4,037,235 ἔτη. ἢ δὲ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἡλαττώθη εἰς τὸ τέταρτον τῆς ἀρχικῆς διάρκειας τῆς περιωρίσθη τουτέστιν εἰς 100 μόλις ἔτη.

—000—

ένεπεσον βόθρινον. Πρὸς ταῦτα λοιπὸν καὶ τὰ τοιαῦτα παραθέντες τὸ σύγγραμμα τοῦ Κυρίου Χρητάκη εἶπομεν ὅτι περὶ αὐτοῦ εἶπομεν, πρῶτον τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ὀρθοτομήσαντες, καὶ ἀνεπιπράστως καὶ ἀδεκάστως τὴν γνώμην καὶ κρίσιν ἡμῶν ἐπενεγκόντες.

— Ὁ Κ. Α. Παπαδόπουλος Βρετὸς ἐκ δευτέρου τὸν παρ' αὐτοῦ συνταχθέντα κατάλογον, τῶν ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ 1821 ἔτους τυπωθέντων βιβλίων παρ' Ἑλλήνων, εἰς τὴν ἡμιλουμένην, ἢ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, με βιβλιογραφικὰς καὶ κριτικὰς σημειώσεις ἐπὶ τῶν ἀξίων λόγου συγγραμμάτων. Πλουτεῖ δὲ τὴν προκειμένην δευτέραν ἐκδοσιν με συντόμους βιογραφίας 480 Νεοελλήνων λογίων ἀνδρῶν. Ἡ συνδρομὴ ὀρίζεται ἐν τῇ περὶ τούτου ἀγγελίᾳ εἰς δρ. 6.

— Ἡ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Σπ. Ἀντωνιάδου μεταφρασθεῖσα ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία, περὶ τῆς ἐποικήσεως λόγον ἐν τῷ 4. φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος ταύτης, ἐξεδόθη ἤδη.

— Ἡ ἑλληνικὴ Χρηστομάθεια τοῦ κυρίου Α. Ρ. Ράγκαβη καὶ Σ. Βυζαντίου ἠξήθη εἰς τόμους 5· οἱ δύο τελευταῖοι περιέχουν τεμάχια καὶ ὅλα ἔργα ποιητῶν σχολιασμένα ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω δεινῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρῶν. Ἐκαστος τόμος τιμᾶται δραχμ. δύο, καὶ εὐρίσκεται παρὰ τῷ Ἀνδρέᾳ Κορομηλᾷ ἰδιοκτήτῃ αὐτῶν.

— Ἐξεδόθη τὸ δευτέρον τύπος Χ. Ν. Φιλαδελφῶς ἡ ἑλλ. Γραμματικὴ τοῦ κυρίου Γ. Χρυσοβέργη διευθυντοῦ τῶν δημοτικῶν Σχολείων, πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν αὐτοῖς διδασκομένων.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἐν τῷ 4 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἀνεφέραμεν ἐν παρόδῳ περὶ τοῦ προδιδασκμοῦ τοῦ κυρίου Ψαράτου, ἀπὸ ἐπαρχιακοῦ εἰς Νομαρχιακὸν δημοδιδασκαλον. Ἐχομεν ἤδη ἀφορμὴν ἐκ πιστῶν πληροφοριῶν. ὅς περὶ τοῦ διδασκάλου τούτου, ἐλάβομεν νὰ εἴπομεν ἰδίως περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶναι εἰς τῶν καλλιτέρων δημοδιδασκάλων, καὶ ὡς πρὸς τὴν παιδείαν καὶ ὡς πρὸς τὴν εἰς τὸ διδάσκειν ἰκανότητα καὶ τὸ εὐμέθοδον. Τὸ παρ' αὐτοῦ διευθυνόμενον δημοτικὸν σχολεῖον τῆς Σίφνου πρὸς ἔτησίως μαθητὰς καλῶς παρεσκευασμένους διὰ τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον. Ἄντι νὰ δαπανῶσιν τὸν πολύτιμον καιρὸν τῶν οἱ μαθηταὶ τοῦ εἰς ψιττακισμὸν ὄλων τῶν ἐπιστημῶν τοῦ κόσμου, ὡς γίνεται εἰς ἄλλα τινὰ σχολεῖα, ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀριθμητικὴν, καὶ ἐν παρόδῳ, χάριν ποικιλίας, εἰς τοὺς ἀκαίρους καὶ ἐπιδεικτικούς καλλωπισμούς τῆς ἀλλαγῆς κυρίως διδασκομένης πανσοφίας, ἀμελουμένης τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς ἀριθμητικῆς. Ἡκούομεν μαθητὰς ψιττακίζοντας τριῶν ἢ τεσσάρων εἰδῶν ἱστορίας, οὐρανογραφίας, ἰχθυογραφίας, γεωγραφίας, φιλοσοφίας καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ἐννοοῦσι, χωλαίνοντας δὲ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ αὐτὴν τὴν ἀπλὴν ἀριθμογραφίαν. Ἐν τῷ ἐπομένῳ ἴσως φύλλῳ, θέλομεν δημοσιεύσει τὴν περιγραφὴν τῶν ἐξετάσεων δημοτικοῦ τινος πλησίον τῆς πρωτεύουσας σχολεῖου, διὰ νὰ δώσωμεν ἀμυδρὰν ἰδέαν, ὅποια κωμῶδιὰ πικρῆται εἰς τινὰ τούτων. Ἦναι ἀξίεπαινος καὶ διὰ τοῦτο ὁ κύριος ὑπουργὸς τῆς παιδείας, διότι ἐλάβεν ἤδη σύντονα μέτρα περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου κλάδου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Τὸν δὲ κύριον Ψαράτην ἐπαινοῦμεν, διότι κατενόησε ποῖος ὁ σκοπὸς τῶν δημοτικῶν σχολείων, καὶ διότι πρὸς τούτον θεδίζων παράγει καρποὺς ἀξίους τῶν κόπων του, ἐφ' ᾧ καὶ ἐβραβεύθη ἐπαξίως παρὰ τοῦ ὑπουργείου, προδιδασθεὶς εἰς βαθμὸν ἀνώτερον.

— Λέγεται ὅτι ὁ μέχρι τοῦδε ἡγούμενος Κιαισαριανῆς Κ. Ἰωσήφ Τριπακόπουλος, γνωστὸς εἰς τὸ ἔθνος διὰ τοῦ ὑπὲρ πατρίδος πολυειδεῖς καὶ πολυτρόπους ἀγωνίας του, προτείνεται παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς ἐπίσκοπος Γόρτυνος. Ἀνήκει δικαίως αὐτῷ τὸ ἀξίωμα τούτο, οὐ μόνον διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις του, ἀλλὰ διότι καὶ ἔχει ἐπὶ ταύταις τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα. Ἐπ' ὅψιν ἔχοντες τὰ εὐκλεῶς διέποντα νῦν τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις πρόσωπα, δὲν διατάζομεν ὅτι ἡ διαδοθεῖσα φήμη εἶναι ἀληθὴς, ὡς καὶ καλῶς ἔχουσα, καὶ πάντας τοὺς ἀκούσαντας· εὐαρεστήτατα.

— Ὁ κύριος Ι. Ῥεμποῦς Μεσσήνιος, πρῶτον Εἰρηνοδίκης, σπουδάζας εἰς τὸ ἐνταῦθα γυμνάσιον, καὶ ἐπὶ ἑξ ἔτη πανεπιστημιακῶν διακούσας μαθημάτων, καὶ τὰς ἀπαιτούμενας δοῦς ἐξετάσεις ἐνώπιον τῆς ἐξεταζούσης τοὺς δικηγόρον μέλλοντας ἐπιτροπῆς, διωρίσθη δικηγόρος παρὰ

τοῖς ἐν Πάτραις δικαστηρίοις. Ἡ εὐθύτης καὶ ἡ ἰκανότης τοῦ νέου τούτου πρὸς ἐλπίδας, ὅτι θέλει εὐδοκιμήσει εἰς τὸ στάδιον ὃ ἐξελέχτο, χρήσιμος καὶ εἰς ἑαυτὴν καὶ τοῖς πελάταις αὐτοῦ γινόμενος.

— Ἀντιπρόεδροι τῆς Βουλῆς ἀνεδείχθησαν οἱ Κ. Κ. Χρηστόπουλος καὶ Δ. Ζῶτος· γραμματεῖς δὲ οἱ Κ. Κ. Κολποδίνος, Μαυρομμάτης καὶ Διγγρές· ταμίαις ὁ Κ. Ν. Κορφιωτάκης· ἐφορος ὁ Κ. Π. Δωίλας· ἀρχιεφύλαξ ὁ Κ. Τερτσέτης.

— Τῆς Γερουσίας δὲ ἀντιπρόεδροι ἀνεδείχθησαν οἱ Κ. Κ. Καλογερόπουλος καὶ Μο. ἀρχιδης· Γραμματεῖς οἱ Κ. Κ. Χατζήσκος καὶ Χρηστακίπουλος. Ταμίαις ὁ Κ. Γ. Δαρειώτης.

— Ὁ ἀποβιώσας Νομάρχης Ι. Σούτσος κατέστησε κληρονόμον τῆς περιουσίας του τὸ Πανεπιστήμιον. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ μακαρίτου ἐπιζητοῦν δικαστικῶς τὴν ἀνατροπὴν τῆς τελευταίας ταύτης θελήσεως αὐτοῦ.

— Ὁ τοῦ βίου αὐτοῦ τὸ στάδιον παντοίας ἀγαθοεργίας καθωραίσας, καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἰδίως παιδείαν ἀφειδῶς προσατεύσας, Κωνσταντῖνος ὁ Ἰπλιζῆς, ἀρχηγέτης τῆς τῶν Ἰωνιδῶν φιλοπαίτιδος καὶ φιλομουσοῦ οικογενείας, ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῶν οἰκογενῶν αὐτοῦ τῇ 12 τοῦ μεσοῦντος. Τὴν ἐπιούσαν ἐγένετο ἡ κηδεῖα τοῦ μακαρίτου μετ' ὄλων τῶν ἀνηκουσῶν εἰς εὐεργέτην τῆς πατρίδος τιμῶν, συντελεσάντων εἰς τούτο τοῦ τε ἀρμοδίου ὑπουργείου καὶ τῆς πανεπιστημιακῆς ἀρχῆς καὶ πάντων τῶν φοιτητῶν καὶ μαθητῶν, καὶ τῶν πολιτῶν αὐθορμητῶς. Ὁ Καθηγητὴς Κ. Ν. Βάμβας ἐξεφώνησε λόγον ἐπικηδειῶν ἀρίστον, περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν κεινοφρετῶν τοῦ εἰς Κόριον ἀποδημήσαντος ἀρετῶν· οὗ τὸ ὄνομα θέλει εὐλογεῖται εἰς γενεὰς γενεῶν μετὰ τοῦ τῶν Ζωσιμάδων, Ῥιζάρων καὶ λοιπῶν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους εὐεργετῶν.

— Ὁ ἀξιότιμος Κ. Ν. Κ. Κανάρης ἐπέστη τέλος πάντων νὰ δεχθῆ τὸ προξενεῖον τῆς Ζακύνθου, διατηρηθέντων αὐτῷ διὰ Β. διατάγματος τῆς τε ἀρχαιότητος καὶ τοῦ βαθμοῦ του εἰς τὸν διπλωματικὸν κλάδον.

ἘΞΩΤΕΡΙΚΑ.

Ἡ κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Α. Ναπολέοντος συνελθούσα Γερουσία τῆς Γαλλίας, ἐπέψφισε διὰ ψήφων 86 κατὰ μιᾶς δογμα, δι' οὗ ἀποκαθίσταται ἡ Αὐτοκρατορία, ἀνακρυσσομένου αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων τοῦ Λουδοβίκου Ναπολέοντος Βοναπάρτου, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ναπολέον Γ'. Μεταβιβάζει δὲ ἡ αὐτοκρατορὶς διαδοχικῶς τοῖς νομίμοις αὐτοῦ κληρονόμοις κατ' ἀρρένογονίαν μόνον καὶ πρωτοτοκίας τάξιν. Ἡ Γερουσία πρὸς αἰσθη δόλομελῶς ἐνώπιον τοῦ Ναπολέοντος τὴν 6 Νοεμβρίου ἐν τῷ ἀνακτόρῳ Σαίτ Κλου, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὴν ἀπόφασίν τῆς· γενομένων ἐκατέρωθεν τῶν δεομένων προσφωνήσεων ἀπεχωρίσθησαν. Δημοσιεύθησαν δὲ αὐθημερὸν διατάγματα συγκαλοῦντα τὸν λαὸν τὴν 21 Νοεμβρίου (ν. ε.) καὶ 22 εἰς ψηφοφορίαν τῶν παρὰ τῆς γερουσίας δογματισθέντων, καὶ προσκαλοῦντα τὸ Νομοθετικὸν σῶμα τὴν 25 τοῦ αὐτοῦ. πρὸς διαλογὴν τῶν ψήφων, καὶ κήρυξιν τοῦ ἀποτελέσματος.

— Αἱ ἀγγλικαὶ Βουλὴ συνήλθον τὴν 4 Νοεμβρίου· πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων ἐξελέχθη καὶ πάλιν ὁ ἀπὸ δεκατριετίας τοιοῦτος Λεφέβρ. Τὴν δὲ 11 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς θέλει ἀναγνώσει ἡ Βασίλισσα ἐνώπιον ἀμφοτέρων τῶν Βουλῶν, εἰς ἐν συνελευσομένων, τὸν νενομισμένον λόγον.

— Ἀπεβίωσεν ἐν Πετρούπολει τὴν 5 Νοεμβρίου (ε. ν.) ὁ γαμβρὸς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, Δούξ τοῦ Λεῦχημπεργ Μαξιμιλιανός—Ἰωσήφ—Εὐγένιος—Αὐγουστος—Ναπολέων, γεννηθεὶς τὴν 2 Ὀκτωβρίου 1817 καὶ νεκρευθεὶς τὴν 2 Ἰουλίου 1839 τὴν θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου Μαρίαν. Ἄφησε δὲ τρία ἄρρενα τέκνα καὶ δύο θήλας.

— Εἰς Λονδίνον γίνονται μεγάλα προετοιμασίαι διὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ νεκροῦ τοῦ δουκὸς Οὐελλιγκτῶνος. Διάφορα δημοσιεύονται προγράμματα κατ' ἐκάστην, τὸ ἐν τελειότερον τοῦ ἄλλου, ὅπως γίνῃ ἡ ταφὴ τοῦ ἐνδόξου τούτου ὄντος ὅσον ἐνεστι λαμπροτέρα.

— Διὰ διατάγματος τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀνθιμος, ἐπὶ ἀναφορᾷ τῆς πλειοψηφίας τῆς Μεγάλης Συνόδου. Διάδοχος δὲ αὐτοῦ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐξελέχθη νομίμως καὶ ἐπεκυρώθη ἀρμοδίως ὁ πρῶτον Πατριάρχης Γερμανός.

ΕΠΗΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

Ὁδὸς Ἀθηνᾶς (ἀριθ. 274.)